

ПРОБЛЕМА СТВОРЕННЯ КОМПЛЕКСУ АВТОМАТИЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ

Н. Ю. Баланюк,

Шосткинський інститут СумДУ,

вул. Леніна 16/7, м. Шостка, 41100, Сумська область, Україна;

E-mail: b.n.y@mail.ru

Розглянуто програмні продукти персоніфікованого обліку учасників недержавних пенсійних фондів (НПФ). Обґрунтовано актуальність застосування їх на практиці для підвищення якості послуг й швидкості обслуговування клієнтів.

Ключові слова: *програмне забезпечення персоніфікованого обліку, адміністратор приватних пенсійних фондів, персоніфікований облік, автоматизовані системи.*

ВСТУП

Останнім часом, із прийняттям Закону України „Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи України”, який надає змогу недержавним пенсійним фондам (далі НПФ) на законодавчих засадах вільно опанувати другий рівень пенсійного забезпечення (накопичувальний рівень), бізнес з НПФ набув актуального значення: фонди активно виходять на ринки масового обслуговування й беруть участь у професійних пенсійних системах підприємств (ППС) [1]. Значну роль в успішному розвитку компанії відіграють підвищення якості послуг й швидкості обслуговування клієнтів. Спираючись на певний перелік законодавчих актів для прогресивного функціонування НПФ створені автоматизовані системи персоніфікованого обліку учасників НПФ, що дозволяють утворити ефективну систему управління, яка містить в собі ведення обліку всіх суб'єктів фонду, здійснюваних операцій, спрощує роботу з даними, їх збереження, забезпечує надійність та достовірність даних, дозволяє отримувати необхідні звіти й аналітичну інформацію [2 - 6].

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

З моменту набрання чинності 01.01.2004 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» на ринку фінансових послуг нашої країни функціонують такі інститути, як недержавні пенсійні фонди (далі – НПФ) [2]. Перший недержавний пенсійний фонд був зареєстрований 30 березня 2004 року. Станом на 01.11.2005 року вже було зареєстровано 55 недержавних пенсійних фондів та 35 адміністраторів НПФ, а вже у 2012 році НПФ налічується близько 97. Також має місце розширення мережі інфраструктури недержавного пенсійного забезпечення (зберігачі у вигляді банків, компанії з управління активами, адміністратори).

Здійснення своїх функціональних обов'язків дані недержавні організації мають розпочинати з належної автоматизації своїх робочих процесів, через що з'явилась потреба у розробці та впровадженні якісного програмного забезпечення. Слід наголосити, що вивчення даного питання займалось досить вузьке коло науковців, а якщо точніше, то аналітична робота в даній сфері була проведена лише одним вченим В. Титаренко [7].

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

На сьогоднішній день достатньо складним і дорогим є створення комплексу автоматизації діяльності НПФ, що пояснюється незначною кількістю існування в Україні програмних продуктів персоніфікованого обліку учасників НПФ, серед яких є «Адміністратор НПФ» (свідоцтво про реєстрацію авторського права № 11479 від 09.11.2004), «Атлас СПО» (посвідчення №11350 від 19.10.2004) і СНПФ „АРГУС” (ліцензія №12898 від 26.04.2005).

Що ж включає в себе комплекс автоматизації діяльності НПФ?

По-перше, це програми для ведення персоніфікованого обліку учасників НПФ, що дозволяє вести облік всіх суб'єктів фондів, здійснюваних операцій, а саме:

- ведення обліку карток суб'єктів, що беруть участь у процесі недержавного пенсійного забезпечення (адміністратора, пенсійних фондів, учасників, вкладників, компаній з управління активів та ін.);
- масовий ввід облікових карток;
- ведення індивідуальних пенсійних рахунків;
- облік всіх зарахувань в НПФ, пенсійних виплат, розподілення облікованого доходу (збитку);
- облік й розподілення адміністративних витрат;
- розрахунок, утримання й облік податків з доходів учасників;
- звіт результатів діяльності фондів;
- надання інформації із системи персоніфікованого обліку.

По-друге, це програми для бухгалтерського обліку НПФ, а також інші програми та технічне забезпечення.

Перше місце за значимістю і складністю серед них займає програма для ведення персоніфікованого обліку учасників фонду, що входить до складу обов'язків адміністратора НПФ.

Як бачимо, основні компоненти системи персоніфікованого обліку учасників НПФ - це інформація про кожного учасника, вкладника фонду, про пенсійну схему, про участь у розподілі інвестиційного прибутку (збитку), про здійснення пенсійних внесків, про пенсійні виплати. Згідно ст. 25 Закону України „Про недержавне пенсійне забезпечення” ці данні повинні зберігатися протягом всього періоду дії пенсійного контракту (кілька десятків років), а після цього – ще 10 років [2, ст. 25].

З метою оптимізації процесу співробітництва з клієнтами НПФ та покращення якості послуг, на нашу думку, слід приділити увагу розвитку регіональної мережі у вигляді представництв по різних містах України.

Так, на рис. 1 показана будова комплексу технічних засобів, завдяки яким забезпечується ведення однієї єдиної бази даних в режимі реального часу як для центрального офісу, так й для всіх його філіалів.

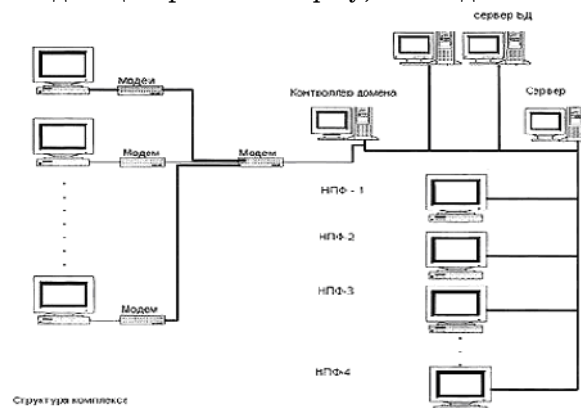

Рисунок 1

Програмне забезпечення повинне забезпечувати можливість:

- інтеграції з іншим базовим та програмним забезпеченням, інформаційної сумісності з іншими системами через контрольований інтерфейс для імпорту (експорту) даних з (до) інших систем;
- додавання нових функціональних модулів без зміни структури програмного забезпечення;
- обслуговування запитів користувачів та надання необхідної інформації у зручному для сприйняття вигляді;
- оперативного пошуку документів та інформації в архіві;
- роздрукування документів у паперовому вигляді [6, ст. 3.2].

Відповідне програмне забезпечення має бути розроблено таким чином, щоб ідентифікація учасника фонду могла виконуватися не менше ніж за трьома реквізитами, щонайменше один з яких міг бути унікальним.

Програма «Адміністратор НПФ», розроблений компаніями Finport Technologies і Lime Systems, має тривірневу архітектуру: сервер баз даних – MS SQL Server 2000, сервер додатків на базі MS IIS, клієнтські додатки розробляються на основі NET технології. Розподілена архітектура дозволяє підтримувати високу продуктивність; забезпечити масштабованість; сформувані високий ступінь захищеності; спростити розгортання і супровід; активно та гнучко нарощувати функціональність (за рахунок компонентної реалізації) [8].

Система «Атлас СПО», крім надійного і високоякісного програмного забезпечення, має автоматизовану інсталяцію, вичерпний комплект документації користувача та адміністратора, службу технічної підтримки «гаряча лінія».

Однією з відмінних рис системи «Атлас СПО» є її здатність працювати в розвинутих філіяльних інфраструктурах. Це досягається за рахунок використання підсистеми обміну даними в територіально розподілених системах Atlas Replication Manager і підсистеми централізованого поширення версій програмного забезпечення Atlas Software Distribution System [9].

В основу АС „АРГУС - НПФ” закладені промислові рішення, що досить широко застосовуються в світовій практиці побудови інформаційних систем подібного класу, такі, як:

- використання промислової СУБД Oracle й ОС Windows;
- використання багаторівневої архітектури „клієнт - сервер”;
- комплексний підхід до проблеми забезпечення захисту інформації;
- можливість масштабування у широких межах.

ВИСНОВОК

Підсумовуючи вищевикладене, робимо висновок, що на сьогоднішній день в Україні на законодавчому рівні зафіксована низка вимог до програмного забезпечення адміністраторів НПФ. Однак, через недостатній досвід функціонування системи недержавного пенсійного забезпечення, а також порівняно невеликий проміжок часу існування її в Україні, проблемним і науково недослідженим залишається питання автоматизації цих фінансових установ.

На нашу думку також дуже важливим є встановлення чітких та несуперечливих вимог до ведення персоніфікованих вимог учасників недержавних пенсійних фондів. Одним з механізмів досягнення цієї мети є запровадження обліку в одиницях пенсійних внесків (ОПВ) - обліковий показник, який дозволяє у кожний момент часу визначити частку, яка належить учаснику недержавного пенсійного фонду у чистій вартості активів пенсійного фонду.

Адміністратори НПФ мають можливість вибрати відповідний їм за функціональністю програмний продукт серед існуючих на ринку

України, але всі вони потребують великих витрат як на обслуговування саме програми, так і на навчання спеціалістів роботи з нею.

SUMMARY

THE PROBLEM OF CREATION OF COMPLEX AUTOMATION OF PRIVATE PENSION FUNDS

*N. Yu. Balanyuk,
Shostka Institute of Sumy State University,
16./7 Lenin Str., Shostka, 41100 Sumy Region, Ukraine;
E-mail: b.n.y@mail.ru*

The software of personalized registration of private pension funds is considered in the paper. The author grounds the urgency of its introduction in practice in order to improve quality and speed up customer service.

***Keywords:** software personalized registration, administrators of private pension funds, personalized accounting, automated systems.*

АННОТАЦИЯ

ПРОБЛЕМА СОЗДАНИЯ КОМПЛЕКСА АВТОМАТИЗАЦИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НЕГОСУДАРСТВЕННЫХ ПЕНСИОННЫХ ФОНДОВ

*Н. Ю. Баладюк,
Шосткинский институт СумГУ,
ул. Ленина, 16/7, г. Шостка, 41100 Сумская область, Украина;
E-mail: b.n.y@mail.ru*

Рассмотрены программные продукты персонифицированного учета участников негосударственных пенсионных фондов (НПФ). Обоснована необходимость внедрения их в практическую деятельность с целью повышения качества услуг и скорости обслуживания клиентов.

***Ключевые слова:** программное обеспечение персонифицированного учета, администратор частных пенсионных фондов, персонифицированный учет, автоматизированные системы.*

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи України. Закон України від 08.07.2011 №3668-VI зі змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради. – 2012. – № 12-13. – Ст. 82.
2. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003., № 1057-IV із змінами і доповненнями від 15.12.2005., № 3201-IV // Відомості Верховної Ради. – 2006. – № 13. – С.110.
3. Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг. Закон України від 12.07.2001, № 2664-III // Відомості Верховної Ради. – 2002. – № 1. – Ст. 1.
4. Про затвердження Положення про провадження діяльності з адміністрування недержавного пенсійного фонду. Розпорядження від 20.04.2002 №1660.
5. Про затвердження Положення про порядок складання, формування та подання адміністратором недержавного пенсійного фонду звітності з недержавного пенсійного забезпечення. Розпорядження від 27.10.2011 №674.
6. Про затвердження Вимог до технічного забезпечення та інформаційних систем для ведення персоніфікованого обліку учасників недержавного пенсійного фонду. Розпорядження від 22.06.2004 №1101.
7. Тітаренко В. Адміністратор недержавних пенсійних фондів / В. Тітаренко // Пенсійний капітал. – 2005; Режим доступу : <http://www.pension-capital.com.ua/cgi-bin/val.sh?v=0&p=p1210>.
8. <http://npf.finport.com.ua/ua/about/info.html>.
9. <http://www.dps.kiev.ua/ukr/fondi.html>.

Надійшла до редакції 4 червня 2013 р.